



Persbericht Luxemburg, 20 september 2016

De ontmanteling van nucleaire installaties en definitieve afvalberging in Litouwen, Bulgarije en Slowakije kunnen 11,4 miljard euro kosten, aldus EU-controleurs

De ontmanteling van kernreactoren naar Sovjet-ontwerp van de eerste generatie in Litouwen, Bulgarije en Slowakije zal naar schatting ten minste 5,7 miljard euro kosten en dat bedrag kan twee keer zo hoog uitvallen wanneer de kosten van de definitieve berging van hoogactief afval worden meegerekend, zo blijkt uit een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer.

De cofinanciering van EU-programma's door de lidstaten blijft zeer beperkt, aldus de controleurs. De kloof tussen de kosten van en de financiering voor de ontmanteling in Litouwen is sinds de laatste controle in 2011 tot 1,56 miljard euro gegroeid. De financieringskloven worden nu geraamd op 28 miljoen euro voor Bulgarije en 92 miljoen euro voor Slowakije. De specifieke financieringsprogramma's van de EU voor de ontmanteling van nucleaire installaties hebben niet de juiste stimulans voor tijdige en kosteneffectieve ontmanteling gecreëerd en bijna alle belangrijke infrastructuurprojecten hebben vertraging opgelopen.

“Het baart mij zorgen dat belangrijke ontmantelingsprojecten vertraging hebben opgelopen, dat er financieringskloven blijven bestaan en dat er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt bij de definitieve berging van hoogradioactief afval”, aldus Phil Wynn Owen, het voor dit verslag verantwoordelijke lid van de Europese Rekenkamer.

De controleurs onderzochten de vorderingen in de EU-bijstandprogramma's voor de ontmanteling van nucleaire installaties sinds 2011. De autoriteiten van de lidstaten verklaren dat de centrales onherroepelijk gesloten zijn, maar niet alle verwachte resultaten die de Europese Commissie hanteert om vooruitgang in de richting van onherroepelijke sluiting te beoordelen, zijn volledig bereikt. De ontmanteling van belangrijke componenten in gebieden met een lagere radioactiviteit, zoals turbinezalen, is vergevorderd in de centrales van Ignalina (Litouwen), Kozloduy (Bulgarije) en Bohunice (Slowakije). Er liggen echter nog kritieke uitdagingen in het verschiet voor de werkzaamheden in gebieden met een hogere radioactiviteit, zoals de reactorgebouwen. De drie lidstaten hebben ter plaatse belangrijke, maar tijdelijke infrastructuur voor de berging van afval ingericht, maar bijna alle belangrijke infrastructuurprojecten hebben vertraging opgelopen. De langste traden op in Litouwen, waar de einddatum voor de ontmanteling sinds 2011 met nog eens negen jaar is uitgesteld tot 2038.

Toekomstige kosten in verband met de ontmanteling van nucleaire installaties en de definitieve berging van gebruikte splijtstof zijn niet altijd als voorzieningen geboekt en/of in de toelichtingen bij de rekeningen opgenomen. Dit beperkt de transparantie en belemmert het vermogen van de autoriteiten om adequaat te plannen hoe de toekomstige kosten van ontmanteling en afvalberging kunnen worden gedekt.

De controleurs doen een aantal **aanbevelingen aan de Commissie** en de lidstaten. De belangrijkste aanbevelingen aan de

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het door de Europese Rekenkamer vastgestelde speciaal verslag.

Het volledige verslag is terug te vinden op www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

Commissie zijn onder andere:

- verhogingen van nationale cofinanciering gedurende de financieringsperiode 2014-2020 nastreven;
- de specifieke financieringsprogramma's voor de ontmanteling van nucleaire installaties in Litouwen, Bulgarije en Slowakije na 2020 stopzetten. Als in een of meer van deze lidstaten een duidelijke behoefte wordt vastgesteld aan gebruikmaking van EU-middelen na 2020, moet alle toekomstige EU-financiering, voorgesteld door de Commissie en goedgekeurd door de wetgever, de juiste stimulansen bevatten om verder te gaan met de ontmanteling, onder meer door deze in de tijd te beperken en deze te baseren op passende niveaus van cofinanciering door lidstaten. Dit zou gedaan kunnen worden door verruimde toegang tot de Europese structuur- en investeringsfondsen voor de dekking van nucleaire ontmantelingsactiviteiten te overwegen, waardoor aan deze voorwaarden zou worden voldaan;
- het gebruik van EU-bijstand voor de ontmanteling van nucleaire installaties alleen toestaan voor de financiering van personeelsleden die zich enkel met ontmantelingsactiviteiten bezighouden;
- samenwerken met de lidstaten om ervoor te zorgen dat alle toekomstige kosten die gepaard gaan met de ontmanteling van nucleaire installaties en de definitieve berging van gebruikte splijtstof correct en op een transparante manier worden verantwoord;
- met alle lidstaten mogelijkheden onderzoeken voor de definitieve berging van gebruikte splijtstof en hoogradioactief afval, met inbegrip van eventuele regionale en andere oplossingen op EU-niveau.

De belangrijkste **aanbevelingen aan de betrokken lidstaten** zijn onder andere:

- het projectbeheer verder verbeteren om op het geplande tijdstip over de noodzakelijke infrastructuur voor beheer van afval en gebruikte splijtstof te beschikken, en de eigen technische capaciteit opbouwen, zodat een beter evenwicht wordt bereikt tussen interne en externe deskundigheid;
- de uitwisseling van beste praktijken en technische kennis verbeteren, onderling en met de bredere gemeenschap op het gebied van nucleaire ontmanteling in de EU en daarbuiten;
- completere kostenramingen en financieringsplannen voor de berging van gebruikte splijtstof en radioactief afval vaststellen;
- hun eigen rol erkennen bij het toezien op de naleving van het "vervuiler betaalt"-beginsel, en bereid zijn nationale middelen te gebruiken om de ontmantelingskosten en de kosten voor definitieve berging te dekken, zowel tijdens de huidige financieringsperiode als daarna.

Noot voor de redactie

Toen Litouwen, Bulgarije en Slowakije kandidaat-lidstaten voor toetreding van de EU waren, werd als voorwaarde voor hun toetreding gesteld dat acht kernreactoren naar Sovjet-ontwerp van de eerste generatie op het terrein van drie kerncentrales in Ignalina (Litouwen), Kozloduy (Bulgarije) en Bohunice (Slowakije) zouden worden gesloten en vervolgens ontmanteld.

De sluiting en daaropvolgende ontmanteling van deze kernreactoren vóór het einde van hun bij ontwerp voorziene levensduur vormden een aanzienlijke financiële en economische belasting. De EU stemde daarom in met de toekenning van financiële steun vanaf 1999. In 2020 zal de EU-steun voor de ontmanteling van nucleaire installaties in totaal 2 955 miljoen euro hebben bedragen, waarvan Litouwen het grootste deel ontvangt (1 553 miljoen euro), gevolgd door Bulgarije (731 miljoen euro) en vervolgens Slowakije (671 miljoen euro). Daarnaast was er in de periode tot 2013 890 miljoen euro beschikbaar gesteld voor projecten die bedoeld waren om een deel van de gevolgen van verloren gegane energieproductiecapaciteit door vervroegde sluiting te verzachten.

De controleurs bezochten alle drie locaties en hebben gesprekken gevoerd met de belangrijkste autoriteiten van de lidstaten. Ze brachten ook een bezoek aan de Europese Commissie, de EBWO en de bouwplaats van 's werelds eerste diepe

geologische opslagplaats voor gebruikte splijtstof in Finland.

Bij deze controle zijn de beveiliging of de veiligheid van de installaties op geen enkele wijze onderzocht, is niet gekeken naar argumenten voor of tegen kernenergie, en zijn geen conclusies getrokken over de passende energiemix in de EU.

Speciaal verslag nr. 22/2016 “Bijstandsprogramma’s van de EU voor de ontmanteling van nucleaire installaties in Litouwen, Bulgarije en Slowakije: enige vooruitgang geboekt sinds 2011, maar cruciale uitdagingen in het verschiet” is beschikbaar in 23 EU-talen.
